

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 238/2023-66

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, advokátska kancelária, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 217/2008 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 75/2012, sp. zn. 6 Co 77/2017 a sp. zn. 22 Co 22/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 217/2008 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 75/2012, sp. zn. 6 Co 77/2017 a sp. zn. 22 Co 22/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **5 000 eur**, ktoré **s ú** mu **p o v i n n é** zaplatiť Krajský súd v Prešove **2 500 eur** a Okresný súd Prešov **2 500 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Prešove a Okresný súd Prešov **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy konania **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 217/2008 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 75/2012, sp. zn. 6 Co 77/2017 a sp. zn. 22 Co 22/2021. Sťažovateľ navrhuje vo vzťahu k okresnému súdu vysloviť príkaz konať a žiada aj priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 20 000 eur od okresného súdu a krajského súdu spoločne a nerozdielne.
2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 238/2023-33 z 11. mája 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Sťažovateľ v právnom postavení žalobcu podal 8. septembra 2008 žalobu proti žalovanému mestu Prešov (ďalej len „žalovaný“) o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 59 939 Sk (1 989,61 eur) spolu s úrokom z omeškania za neoprávnené užívanie nehnuteľnosti špecifikovanej v žalobe zastavanej inžinierskou stavbou miestnej komunikácie.
4. Okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 217/2008 zo 6. februára 2012, ktorý bol rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co 75/2012-514 z 11. decembra 2012 potvrdený vo vyhovujúcom výroku a zrušený v zamietavom výroku a vec bola v rozsahu zrušenia vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.
5. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok prvého stupňa, podal 14. marca 2013 žalovaný dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol tak, že ho uznesením z 11. septembra 2014 odmietol.
6. Následne v konaní na okresnom súde bol vydaný rozsudok č. k. 13 C 217/2008-943 z 28. februára 2017, ktorý bol rozsudkom krajského súdu č. k. 6 Co/77/2017-1252 z 25. septembra 2018 vo vyhovujúcom výroku a v čiastočne zamietavom výroku potvrdený, v prevyšujúcej zamietavej časti a vo výroku o trovách konania zrušený a v tomto rozsahu vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie.
7. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že ani napriek podanej sťažnosti na prietahy v konaní z 19. marca 2019 adresovanej okresnému súdu nebolo v jeho veci meritórne rozhodnuté s konečnou platnosťou.
8. Dňa 13. októbra 2020 vydal okresný súd v poradí tretí rozsudok v prejednávanej veci č. k. 13 C 217/2008-1726, proti ktorému podal sťažovateľ 14. decembra 2020 odvolanie a žiadal okrem iného, aby odvolací súd vo veci sám rozhodol.
9. Sťažovateľ podal následne 26. augusta 2021 námietku zaujatosti zákonnej sudkyne okresného súdu Aleny Pavelekovej. Uznesením č. k. 22 Co/22/2021 z 28. apríla 2022 rozhodol krajský súd tak, že sudkyňu Alenu Pavelekovú vylúčil z prejednávania a rozhodovania v sťažovateľovej veci.

Zároveň odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s odôvodnením, že v dôsledku vylúčenia sudkyne Aleny Pavelekovej došlo k vzniku vady v obsadení zákonného sudcu ako procesnej podmienky, a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

10. V čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd na pojednávaní 20. júna 2023 meritórne rozhodol tak, že žalobu zamietol, pričom písomné rozhodnutie vo veci ešte nebolo vyhotovené ani doručované účastníkom konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uvádza, že neefektívna a nesústredená činnosť okresného aj krajského súdu mala hlavný dopad na dĺžku konania, pričom podiel na vzniku zbytočných prietahov v konaní pripisuje sťažovateľ krajskému súdu aj z dôvodu, že svojím druhým a tretím rozhodnutím porušil § 390 CSP, v zmysle ktorého mal vo veci sám meritórne rozhodnúť.

12. Podľa sťažovateľa predmetnú vec nie je možné považovať za právne a fakticky zložitú, pretože rozhodovanie súdov vo veciach bezdôvodného obohatenia – náhrady za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu, tvorí štandardnú rozhodovaciu agendu. Sťažovateľ zdôrazňuje, že k prietahom v konaní nedošlo ani v dôsledku jeho správania.

13. Dĺžka napadnutého konania vedeného pred okresným súdom a krajským súdom je podľa sťažovateľa zjavne neprimeraná, preto nie je potrebné hodnotiť jednotlivé kritériá, ktoré ústavný súd zvyčajne posudzuje pri skúmaní vzniku zbytočných prietahov v konaní a v tomto odkazuje na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 524/2021.

14. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ vyčísluje na 20 000 eur s ohľadom na celkovú dĺžku konania, čo je skoro 14 rokov a 5 mesiacov, pričom vec ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebola právoplatne rozhodnutá. Sťažovateľ je toho názoru, že len konštatovanie porušenia označených základných práv nie je preňho dostačujúce, pretože je podľa neho nesporné, že neefektívnou a nesústredenou a zmätočnou činnosťou okresného a krajského súdu došlo k neprimerane dlhým a neospravedliteľným prietahom v konaní.

III.

Vyjadrenie okresného a krajského súdu a replika sťažovateľa

15. K ústavnej sťažnosti sťažovateľa sa vyjadril predseda okresného súdu, ktorý po vecnej stránke odkázal na vyjadrenie zákonných sudcov. Zákonná sudkyňa Alena Paveková uviedla, že vec jej bola pridelená vo februári 2015 po tom, keď sa spis vrátil z najvyššieho súdu po prejednaní podaného dovolania, a predostrela chronologický prehľad najdôležitejších úkonov od pridelenia veci. Poukázala na zložitosť veci a uviedla, že sťažovateľ, ktorý znalecké dokazovanie namietal, ho sám navrhoval. Zároveň bolo potrebné vysporiadať sa s námietkami sťažovateľa, ale aj žalovaného, pretože nesúhlasili s podkladmi pre znalecké dokazovanie a s vyčíslenou výškou bezdôvodného obohatenia. Vo vzťahu k zložitosti veci poukázala na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 2. júla 2019, kde v obdobnej veci totožný sťažovateľ nebol úspešný, keď ESLP konštatoval, že sťažovateľ uplatňoval špekulatívny občianskoprávny nárok bez

legitímnej nádeje na úspech. Vzniknuté prieťahy odôvodňuje stavom zaťaženia okresného súdu a vysokým nápadom vecí, pričom z kapacitných, personálnych i časových dôvodov nie je reálne možné veci riadne nastudovať a plynulo vybavovať. Súčasnému zákonnému sudcovi JUDr. Jaselskému bola vec pridelená v máji 2022, do 24. mája 2023 nariadil tri termíny pojednávania (15. decembra 2022, 26. januára 2023 a 2. marca 2023), ktoré boli na základe žiadostí žalobcu, žalovaného a z dôvodu práceneschopnosti sudcu odročené. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 20. jún 2023.

16. Krajský súd uviedol, že v otázke zložitosti veci, ktorej predmetom konania je náhrada za vecné bremeno, bola aplikačná prax zjednotená až uznesením najvyššieho súdu z 30. novembra 2020 č. k. 8Cdo/17/2019. Vo vzťahu k druhému rozhodnutiu krajský súd poukázal na to, že § 390 CSP vykladal tak, že predchádzajúce rozhodnutia vydané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku o zrušení rozhodnutí sa nepovažujú za už raz odvolacím súdom zrušené, pričom uznal, že aplikačná prax tento názor nepotvrdila. Krajský súd vysvetlil, prečo pristúpil k zrušeniu tretieho rozhodnutia okresného súdu s ohľadom na vylúčenie zákonnej sudkyne. So zreteľom na rozhodnutie vydané nezákonným súdom, keď krajský súd posudzoval výlučne splnenie procesných podmienok, nemožno postup odvolacieho súdu hodnotiť ako neefektívnu činnosť. Krajský súd nesúhlasil so sťažovateľom, že spôsobil zbytočné prieťahy v konaní v celkovej dĺžke 6 rokov a 5 mesiacov. Taktiež považuje požadovanú výšku finančného zadostučinenia za zjavne neopodstatnenú s ohľadom na uplatnený nárok žalobou vo výške 13 597,92 eur s príslušenstvom, náročnosť veci a nevyhnutnosť kasačného postupu.

17. Okresný súd aj krajský súd vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednania ústavnej sťažnosti.

18. Sťažovateľ vo svojej replike a jej doplnení tvrdil, že sudkyňa okresného súdu Alena Paveľková bola zjavne zaujatá už od roku 2016, keď voči nej podal námietku zaujatosti. Ďalej uviedol, že okresný súd ignoroval výzvu na doplnenie úloh znaleckému ústavu z 11. augusta 2015, aby stanovil výšku uplatneného nároku za obdobie od 1. júla 2009 do 12. decembra 2012, čo malo spôsobiť prieťahy v dĺžke 4 roky a 3 mesiace idúce na vrub okresnému súdu. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom krajského súdu týkajúcim sa zložitosti veci spočívajúcej v otázke náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva a tvrdí, že najvyšší súd, ako aj krajský súd nesprávne aplikujú judikatúru najvyššieho súdu (rozhodnutia č. k. 3 Cdo 49/2014 a 8 Cdo 17/2019) s poukazom na rozhodnutia ústavného súdu č. k. IV. ÚS 677/2022 a II. ÚS 118/2023. Ďalej uvádza, že krajský súd mal tretím rozhodnutím o jeho odvolaní rozhodnúť sám, pretože sudkyňa Alena Paveľková v oznámení o zaujatosti z júla 2021 neuviedla, že bola zaujatá aj v čase pojednávania jeho veci. K názoru krajského súdu vo vzťahu k uplatnenému nároku na finančné zadostučinenie sťažovateľ uviedol, že nie je neprimeraný, keďže s ohľadom na zamietnutie žaloby nepokryje ani náklady na trovy konania. Sťažovateľ dodáva, že ak by okresný súd vo veci riadne konal a akceptoval ním predložené znalecké posudky, mohol po druhom rozhodnutí krajského súdu vo veci rozhodnúť bez opätovného znaleckého dokazovania. Toto rozhodnutie by bolo vydané v čase, kedy krajský súd zjednotil rozhodovacia činnosť vo vzťahu k náhrade za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom tak, že náhrada je opakovaná.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu okresného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

20. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v porušení základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote v dôsledku neefektívnej činnosti okresného súdu a v dôsledku nedodržania postupu podľa § 390 CSP krajským súdom, ktorý mal podľa sťažovateľa v dôsledku opakovaného rozhodovania v odvolacom konaní rozhodnúť vo veci samej s konečnou platnosťou.

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

22. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu. Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

23. V konkrétnom posudzovanom prípade sťažovateľa ústavný súd nepostupoval striktne podľa uvedených kritérií, a to pre extrémnu dĺžku súdneho konania (takmer 15 rokov) s absenciou právoplatného rozhodnutia vo veci. V rámci tohto obdobia sa vec nachádzala trikrát v štádiu odvolacieho konania. Celková dĺžka konania takmer 15 rokov v rámci dvoch inštancií (s výnimkou časového úseku v trvaní 1,5 roka, keď sa vec nachádzala pred najvyšším súdom v dôsledku podaného dovolania) je dôvodom, pre ktorý ústavný súd nebude podrobne posudzovať uvedené tri základné kritériá. Takéto extrémne dlhé konanie zo strany všeobecných súdov *prima facie* odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu k strane, ktorá je subjektom takéhoto konania. Ani prípadná právna či skutková zložitnosť sporu nemôže ospravedlniť uvedenú dĺžku konania (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, IV. ÚS 512/2022, II. ÚS 139/2023).

24. V namietanom konaní pred okresným súdom je nutné konštatovať existenciu prietáhov spočívajúcich v jeho nesústreďenej činnosti v dôsledku čiastočného zrušenia jeho prvého rozsudku vydaného 6. februára 2012, a to po štyroch rokoch od podania žaloby. Po vrátení veci následne okresný súd vydal 28. februára 2017 druhé meritórne rozhodnutie, teda po dvoch rokoch od vrátenia

veci, čo ústavný súd hodnotí ako príliš zdĺhavé konanie. Prevažujúcu časť tohto obdobia okresný súd vykonával úkony v súvislosti s vypracovaním nového znaleckého posudku s odvolaním sa na závery krajského súdu týkajúcich sa stanovenia adekvátnej výšky náhrady za bezdôvodné užívanie. Okresný súd vec sťažovateľa prejednával tretíkrát po tom, ako druhý rozsudok okresného súdu krajský súd sčasti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie s tým, že okrem posúdenia žalovaného obdobia bolo potrebné nanovo posúdiť náhradu vecného bremena ako opakujúcu sa. V tejto súvislosti vznikla znovu potreba vypracovania ďalšieho znaleckého posudku, v dôsledku čoho vyhlásil okresný súd tretí meritórny rozsudok 13. októbra 2020, teda po uplynutí ďalších dvoch rokov. Aj napriek tomu, že krajský súd pri rozhodovaní v druhom odvolacom konaní pochybil, keď nepostupoval podľa § 390 CSP (pozri bod 28), ústavný súd konštatuje, že v ďalšom postupe okresného súdu došlo k pomerne zdĺhavému konaniu, ktoré nesvedčilo o čo najrýchlejšom ukončení sporu. Po tom, ako krajský súd zrušil aj tretí rozsudok okresného súdu z dôvodu vylúčenia zákonnej sudkyne z prejednávania rozhodnutia vo veci, nový zákonný sudca od mája 2022 trikrát odročil pojednávanie, čo konanie v prejednávanej veci nepochybne predĺžilo.

25. Vo vzťahu k postupu okresného súdu v rámci jeho napadnutého konania tak ústavný súd zdôrazňuje, že zjavnú existenciu prietáhov je možné konštatovať najmä v dôsledku nesprávneho rozhodnutia vo veci, keď bolo konanie po rozhodnutí krajského súdu vrátené na opätovné prejednanie veci späť okresnému súdu, pričom ani v následnom postupe okresný súd (zvlášť s poukazom na to, že išlo už o vrátenú vec druhoінстанčným súdom) nedbal na čo najrýchlejšie ukončenie sporu. Vzhľadom na to, že v čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľa po 15 rokoch tak, že ju zamietol, nie je možné s ohľadom na právo sťažovateľa podať odvolanie, očakávať ukončenie sporu s konečnou platnosťou v blízkej dobe.

26. Okresný súd v rámci svojej argumentácie naznačil, že aj sám sťažovateľ zapríčinil vznik zbytočných prietáhov v konaní. V konkrétnostiach však podľa názoru ústavného súdu išlo o realizáciu jeho procesných práv (podanie námietky zaujatosti, podanie odvolania proti uzneseniu o zložení preddavku na trovy dokazovania, zmeny žaloby, námietky k podkladom pre znalecké dokazovanie) a vzhľadom na celkovú dĺžku konania tieto okolnosti nemali kľúčový dopad na dĺžku konania. Uvedené však možno zohľadniť v rámci priznania primeraného finančného zadost'učinenia.

27. Vo vzťahu k obrane okresného súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťažnosti príslušného súdneho oddelenia a množstve pridelených vecí ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 530/2022).

28. Pokiaľ ide o hodnotenie postupu krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že krajský súd pochybil, keď v poradí v druhom odvolacom prieskume neaplikoval § 390 CSP a vo veci sám nerozhodol, ale rozsudok okresného súdu v časti zrušil a vec mu vrátil opätovne na ďalšie konanie. Týmto postupom nepochybne nebol dosiahnutý účel zakotvený v § 390 CSP, ktorým je zrýchlenie konania rozhodnutím v merite veci, ale naopak, priebeh konania pri rozhodovaní o nároku žalobcu

sa spomalil (I. ÚS 227/2018, III. ÚS 5/2018, IV. ÚS 339/2020, I. ÚS 52/2020, IV. ÚS 215/2022). Z judikatúry ústavného súdu a z dikcie § 390 CSP platného a účinného v čase vydania druhého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd bol povinný rozhodnúť vec sťažovateľa s konečnou platnosťou. Toto pochybenie napokon uznal aj krajský súd vo svojom vyjadrení. Obrana krajského súdu vo vzťahu k jeho tretiemu rozhodnutiu o zrušení rozhodnutia okresného súdu pre nesplnenie procesných podmienok v dôsledku vylúčenia zákonnej sudkyne z konania spočívajúca v tom, že nemusel aplikovať § 390 CSP, pretože nepreskúmaval rozhodnutie okresného súdu meritórne, je relevantná. Vzhľadom na popísaný nedostatok pri druhom odvolacom prieskume bolo však možné tomuto tretiemu rozhodnutiu o zrušení rozhodnutia okresného súdu predísť. Zrušením rozhodnutia súdu prvého stupňa v merite veci tak zásadne ovplyvnil aj dĺžku konania vedeného prvostupňovým súdom, a to minimálne o päť rokov.

29. Ústavný súd uznáva, že na vznik prietahov v konaní mala rozhodujúci vplyv skutková stránka veci, z ktorej vyplynula potreba vykonávania opakovaného znaleckého dokazovania, a to aj s ohľadom na rôzne závery krajského súdu týkajúce sa problematiky stanovenia výšky náhrady za vecné bremeno a otázky, či ide o opakujúcu sa alebo jednorazovú úhradu. To však, ako už bolo konštatované, vzhľadom na celkovú dĺžku konania nie je ospravedliteľným dôvodom, pre ktorý konanie trvá neprimerane dlho, najmä z pohľadu účastníka konania.

30. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Keďže ústavný súd zistil, že okresný súd už vo veci rozhodol, neprikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (výrok 4). Ústavný súd dáva krajskému súdu ako súdu rozhodujúcemu v možnom budúcom odvolacom konaní do pozornosti jeho závery týkajúce sa povinnosti aplikácie § 390 CSP.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

32. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva.

33. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie trvá extrémne dlho, a to takmer 15 rokov, a vec bola trikrát posudzovaná aj v rámci odvolacieho konania. Ústavný súd vzal do úvahy už hodnotený postup okresného súdu, význam konania pre sťažovateľa, ako aj to, že sťažovateľ svojimi procesnými návrhmi určitým spôsobom prispel k dĺžke celého konania. V prípade krajského súdu ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že pochybil pri aplikácii § 390 CSP, keď mal sťažovateľovu vec rozhodnúť v merite veci s konečnou platnosťou, čím bezpochyby ovplyvnil celkovú dĺžku napadnutého konania (bod 28).

34. Z týchto dôvodov priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 5 000 eur, z čoho okresný súd je zaviazaný na úhradu sumy 2 500 eur a krajský súd na úhradu sumy 2 500 eur. Priznané primerané finančné zadosťučinenie sú okresný súd a krajský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinné zaplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 2). Vo zvyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 4).

VI. Trovy konania

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur.

36. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 16 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a náhrada výdavkov je vo výške 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súde, vyjadrenie k stanovisku okresného a krajského súdu a jeho doplnenie). K sume 663,57 eur je potrebné prirátat' 20 % daň z pridanej hodnoty 130 eur (ďalej len „DPH“), teda trovy celkovo činia spolu 796,28 eur, pretože podľa zoznamu vedeného Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky je advokát sťažovateľa daňovým subjektom registrovaným pre DPH.

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu